

G.A. Lindeboom (1905-1986)

De historische waardering van persoonlijkheden als Gerrit Arie Lindeboom, wier leven en werk van een uitgesproken religieuze overtuiging doortrokken zijn geweest, is mede afhankelijk van de empathie die de historicus voor deze levensovertuiging kan opbrengen. Waar anthropatie overheerst, maakt de betrokken personage weinig kans meer op een eerlijke positionering in de galerij van eminenten, terwijl een dwepend delen in de bedoelde religiositeit de historische bril tot een lachspiegel maakt waarin de betrokkene als karikatuur verschijnt. Lindebooms gereformeerde levensovertuiging, geschoeid op Kuyperiaanse leest, en zijn bijbels-fundamentalistische houding tegenover de praktisch-ethische vragen die aan het doktersbestaan verbonden zijn, maken het gevaar van een al te subjectieve beeldvorming levensgroot.

Lindebooms wieg stond in de gereformeerde pastorie van Bolnes; de banken van zijn middelbare school stonden in het gereformeerd gymnasium te Amsterdam (1916-1920) en vervolgens te Kampen (1920-1922), waar hij inwonend was bij zijn grootvader Lucas Lindeboom (1845-1933), toen de éminence grise van de christelijk-afgescheidenen en in de medische wereld bekend als initiator van 'Veldwijk' (Ermelo) en aanverwante stichtingen. Na zijn medische studie te Amsterdam (artsexamen 1929) specialiseerde Lindeboom zich zowel in de röntgenologie onder leiding van J. van Ebbenhorst Tengbergen, bij wie hij promoveerde over de 'Encephalografie' (1930), als in de inwendige geneeskunde, waarvoor I. Snapper zijn leermeester was. In 1933 vestigde hij zich als internist-röntgenoloog te Amsterdam. Zijn kwaliteiten als penvoerder, orator (of homileet?) en organisator hadden hem toen al een markante verschijning gemaakt; de oprichting van een privé-ziekenhuis (de Pieter van Foreestkliniek, 1944) versterkte die positie.

Gedwongen door het enge kader van

een bijschrift, maar tegelijk ook gestimuleerd door de historische betekenisgeving die andere accenten legt dan tijdgenoten, passeer ik stilzwijgend Lindebooms werkzaamheden in de kliniek, en daarmee zijn strijd voor de psychosomatiek, zijn bezwaren tegen de anticonceptiepil, zijn pleidooi voor de internist als het 'sensorium commune' van de geneeskunde, zijn kruistocht tegen de 'blinde mol' (invoering van het SI-systeem) en zoveel andere kwesties meer. Onder de gekozen belichting profileren zich beeld en schaduw van Lindeboom als pleitvoerder van de alfa-dimensie in de geneeskunde en van de noodzakelijke vorming van medici in de 'medische encyclopedie'. Wat de medische ethiek betreft richtte hij zelf zijn aandacht op de bescherming van het ongeboren leven en op de bestrijding van het door hem verfoeide euthanasiasme, een rol die hem tot exponent van de behoudende christelijke medische ethiek maakte.

Wat de medische geschiedenis betreft: Lindeboom heeft dit vakgebied verrijkt met tal van biografieën van Nederlandse medici, zijn grote voorbeeld Herman Boerhaave aan top, en met belangrijke hulpmiddelen voor verder onderzoek, waaronder een leerboek (1961), een 'Classified Bibliography of the History of Dutch Medicine' (1975) en een medisch-biografisch woordenboek (1984). De medische faculteit van de Vrije Universiteit, waaraan hij van het begin af (1950) als hoogleraar verbonden was en het bijbehorende academisch ziekenhuis vinden op de eerste bladzijden van hun annalen de naam Lindeboom met vette en gecursiveerde letters geschreven. De dynamiek van de tijd heeft deze bladzijden reeds lang omgeslagen... *

prof.dr M.J. van Lieburg

Foto voorplaat afkomstig uit de collectie van de Vereniging Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde.